

Po několika dnech pokračuji v úvahách na téma "oceňování a hodnocení výplatních otisků, celistvostí s výplatními otisky". K tomuto tmatu existuje ve fndu čs. a české filatelistické literatury jen několik útržkovitých glos, námětů, pokynů, závěrů. Neexistuje však hodnocení v katalozích (až na výjimky) a sběratelé jsou odkázáni na zahraniční katalogy (např. americký) a bohužel jen na aukční cenové záznamy (nabídkové a výsledkové listy). Dnes přiblížím zájemci to, co se psalo v 90. letech minulého století. V úvahách pokračuji, neboť je považuji za důležité pro tento obor poštovní historie, a zejména pro sběratele, jejich orientaci a ochranu. Na úvod konstatuji, kdeže ty loňské sněhy jsou a otisky byly v oblasti haléřů, případně jediná námaha byla sjednat si výběr košů na papíry, a to zdarma.....

V 90. letech vyšly dvě pozoruhodné a hodnotné publikace, u jejichž zrodu stál přítel Miroslav Bouška, jeden z hlavních hybatelů tohoto oboru u nás v 70. a 80. letech. Nová doba umožnila vydat jednak publikaci **Katalog výplatních otisků "Sudet" 1948 - 1945 (při její tvorbě pomáhali ing. Luděk Janů a ing. Vladimír Feldmann), vydána v roce 1994, jednak dvoudílná publikace Katalog výplatních otisků Protektorát Čechy a Morava 1939 - 1945, I. díl Mimopražští uživatelé, II. díl Mimopražští uživatelé, vydáno v roce 1977.**

Publikace otisků ze zabraných území zatím není překonána.

Po této publikaci sběratelé dostali publikaci nikoliv věcnou, ale typologickou, a to elektronicky autorů Roberta Di Casoly a Ivana Leiše. **Protektorátní otisky byly doplněny, zbarveny do červena a do modra a vydány souběžně elektronicky Robertem Di Casolou a Ivanem Leišem v roce 2015 v Luganu a Praze. Katalogy který má tři svazky - Volume 4, 5, 6 (Praha, Praha 1, mimopražští uživatelé) je k mání na www.kf0015.cz.**

Tištěné katalogy dr. Miroslava Boušky jsou vyprodány. Elektronické lze najít na klubovém webu www.kf0015.cz v kategorii Specializované obory - Literatura specializovaných oborů jako dar oboru autorů Klubu filtelistů, sběratelů specializovaných oborů, 00 - 15. Sudetský katalog je též na www.historiapostalis-etc.cz, osobním webu I. Leiše.

Změna poměrů umožnila toto vydání, před rokem 1992 věc nemožná. S M. Bouškou jsme se snažili přesvědčit vedení SČSF a nadřízenou Národní frontu, ale marně. S touto vaničkou se vylilo i naše další dítě - Monografie čs. výplatního otisku 1926 - 1992, kterou jsme zamýšleli vypracovat a která byla nejdříve schválena publikační komisí, ale později zamítnuta vedením SČSF.

Dnes se zastavím u prvně zmíněné publikace dr. M. Boušky o otiscích ze zabraných územích. Autor věnoval problematice **"Obecných zásad hodnocení celistvostí s výplatními otisky) kapitulu 7 (strana 11 a 12 úvodu).**

HLAVNÍ ZÁSADY

"Při hodnocení celistvostí s výplatními otisky tohoto období (1938 - 1945) - poizn. autora) můžeme přijmout zásady týkající se i ostatních poštovně - historických materiálů." napsal M. Bouška v první větě.

Dále v tomto exposé zdůraznil, že:

- plnohodnotné jsou pouze celistvosti. Výstřižky mají dokumentační hodnotu, které tvoří **desetinu ceny otisku na celistvosti**. Dále dodává jednu zajímavou věc: **pokud se vyskytne jen adresní strana celistvosti, což bylo běžné, tak "pokud má potřebné náležitosti odpovídající druhu zásilky, může být hodnocení do jedné třetiny hodnoty celistvosti s otiskem"** (dodávám v úplné formě),

- "... je nutno vycházet z četnosti výskytu...Ta je dána délkou užívání, množství denní korespondence, typem adresátů a politicko - společenskými podmínkami ovlivňující jejich zachování". Dodávám, že je tu ještě jeden faktor, většina korespondence šla do Německa, do Protektorátu omezeně. Hodně celistvostí skončilo na německém území a v současnosti se i prodávají, aled za jiných cenových relací než u nás.

- "...řada otisků, které byly zasílány úřadům a subjektům do 3. říše byly nám utajeny". Porto jsme v intenzivním styku s Badatelskou skupinou německých sběratelů výplatních otisků a snažíme se oba fondy spojit, zatím vytváříme a shromažďujeme klauzy otisků. Snažíme se sladit metody katalogizace a oceňování, což se ukazuje, že je věc více než složitá.

Autor dále zdůraznil, že celistvosti mohou nést vedle otisků i další sběratelsky a historicky (!) další cenné znaky - jako poštovní razítka a nálepky, ruční poznámky, cenzurní značky a razítka, ale i firemní potisk a nátisk. Dodávám, že tyto znaky cenu celistvosti s otiskem jen zvyšují.

KVALITA A ÚPLNOST otisků

Autor na toto téma píše, že:

- **"otisky nekvalitně otištěné, velmi slabé nebo rozmazané by měly sloužit jen jako materiál dokumentační se všemi dopady na jejich ohodnocení",**

- byly válečné poměry, což je nutno vzít v úvahu, byl nedostatek papíru, barev do výplatních otisků a součástek na jejich opravy, takže nezapůsobil jen lidský faktor, ale i objektivní podmínky

obecného nedostatku,

- **ocenění dále zvyšují doporučené, spěšnostní příplatek, různé méně obvyklé tarify, přídavná razítka (jako oprava data podání), přáchozí razítka, doplnění frankatury známkami apod.,**

- je třeba při hodnocení posoudit i období, kdy celistvosti vznikaly. Jako výjimečně zajímavé a cenné je období konce roku 1938 a období po 1. květnu 1945. Často se jedná o aukční kusy.

Dále se autor vysjadřuje ke konkrétním případům, které se vymykají běžnému použití otisků.

Jedná se např. o nulové otisky použité jako znehodnocování denní razítka, otisky s hodnotu v

haléřích, kdy již došlo k výměně výplatního proužku československého za říšský anebo naopak. Použití hodnoty v německých fenicích je po 8. 5. 1945 relativně časté.

ČETNOST CELISTVOSTÍ

Katalogové záznamy mají jako své podklady často je jeden, jediný kus či exemplář. Toto konstatování nemusí být pravda, jde jen o celistvosti, které byly zachyceny na protektorátním území, ne všeširokém německém měřítku. Ke korekci tohoto obrázku určitě přispěje scelení českých a německých pokladů při zpracování společného katalogu. Četnost na německé straně je možná rozhodující.

Autoři tohoto Katalogu i tentokrát upustili od **bodového hodnocení. V záznamech uvádějí jen otisky s relativně velkou četností.**

ZAHRANIČNÍ POHLED

Německé zdroje

Přece jen je nutno vycházet z nějakých základů. Ty nám poskytují především a zatím převážně německé zdroje. Jednak obecně ty, které se týkají obecně říšských otisků, jednak ty, které postihují i otisky ze zabraného území (byly součástí Říše, tak sem patří).

K cenovým relacím promlouvají konkrétně autoři Heiner Dürst a Gerd Eich ve svých Katalogích, které vydala FG Post- und Absenderfreistempel, Arge der BDPh v roce 1980 a 1996.

Najdeme tam např. na straně 112 (publikace z roku 1996) cenové záznamy dvou cenných otisků. Jedná se o typ E - 6B z roku 1938 mající upravené československé výplatní razítko ve tvaru motýlka.

VARNSDORFSKÝ OTISK

(začerněné české názvy větrná růžice a český název pošty v denním razítku)

Uživatel Kunert, v otisku označení Grösste Strumpffabriken Europas, jediný známý otisk v Česku a v Německu s datem 14. 10. 1938, německy typ E - 6 Ba, česky podtyp FR 8h - 4m (ov) - 1k

Německý katalog oceňuje tento otisk na celistvosti 90 eury (záznam 1996)

CHOMUTOVSKÝ OTISK

(vysekané české názvy z výplatního a denního razítka)

Uživale Mannesmann, v otisku logo MW pod výplatním razítkem, jediný známý otisk v Česku i v Německu s datem 7. 1. 1939, německy typ E - 6 Bb, čsky FR 6h - 4m (ov) 1k

Německý katalog oceňuje tento otisk na celistvosti 75 eury (záznam 1996).

Zmíněné katalogy dále popisují i vzory otisku, které byly platné na zabraných územích a vyslovuje se k nim i cenově (v zásadě dva vzory výplatního razítka - orlice s nápisem Deutsche Reichspost u Francotypu, typ E - 8 a orlice s nápisem Deutsche Reichspost u Postalie - typ E - 15).

Příklady celistvostí s otisky na zabraných územích Sudet (říšského vzoru na místě výplatního razítka, některé vykazují i aplikované dvoukruhové denní razítko s můstky a do té doby v Československu nepřipustné gotické číslice).

Der Standesbeamte
des Standesamts

1. Im Buch Nr. 12 2 45
vermerkt.
2. Urschriftlich g. R.
dem Herrn Oberbürgermeister
Landrat
in
gem. § 138 DA.
3. Z. d. A.
den 19.

C 253. Mitteilung über Sterbefall zum Geburten-
trag, Meldesteintrag des Versorbenen.
Nachdruck verboten!
Verlag für Standesamtswesen G. m. b. H.
Berlin SW 61, Gitschler Str. 109 - Elz. 1.
Städter Druckerei und Verlagsges. A. G.
Str. 2 - 5400-14

INDUSTRIEEN
NACH
Lobositz
ELBE-UMSCHLAGPLATZ
An
Bürgermeister-Amt
Lobositz
das römisch katholische

Pfarramt

In S u t t o m

Kreis: Leitmeritz.